

# પ્રકરણ-૪

નિયમ સંગ્રહ-૩

કાર્યો કરવા માટેના નિયમો,  
વિનિયમો, સુચનાઓ  
નિયમસંગ્રહ અને ફરજો.

**પ્રકરણ-૪**  
(નિયમ સંગ્રહ-૩)

કાર્યો કરવા માટેના નિયમો, વિનિયમો, સૂચનાઓ નિયમસંગ્રહ અને દફતરો.

૪.૧ જાહેર તંત્ર અથવા તેના નિયંત્રણ હેઠળના અધિકારીઓ અને કર્મચારીઓએ ઉપયોગ કરવાના નિયમો, વિનિયમો, સૂચનાઓ, નિયમસંગ્રહ અને દફતરોની યાદી.

| ક્રમ | દસ્તાવેજનું નામ<br>/ મથાળું                                            | દસ્તાવેજ પરનું ટૂંકુ લખાણ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | નિયમ સંગ્રહ અને<br>દફતરોની નકલ અહીંથી<br>મળશે                                                                                                                                               | નિયમ સંગ્રહ<br>અને<br>દફતરોની<br>નકલ માટે<br>લેવાની ફી<br>(જો હોય તો) |
|------|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| ૧    | બાળ ન્યાય<br>(બાળકોની<br>કાળજી અને<br>રક્ષણ) બાબત<br>અધિનિયમ -<br>૨૦૧૫ | ૧૮ વર્ષથી સુધીના તરછોડાયેલા<br>અનાથ, નિરાધાર અને ગૃન્હાહિત<br>પ્રવૃત્તિ તરફ વળેલા બાળકોના<br>યોગ્ય રક્ષણ ,આશ્રય શિક્ષણ અને<br>તાલીમ દ્વારા સમાજમાં<br>પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે બાળ<br>ન્યાય( બાળકોની કાળજીઅને<br>રક્ષણ) બાબત અધિનિયમ -૨૦૧૫<br>અમલમાં છે. આ કાયદા અંતર્ગત<br>સંભાળ અને રક્ષણની<br>જરૂરીયાતવાળા બાળકો માટે<br>ચાઇલ્ડ વેલ્ફેર કમીટી અને કાયદા<br>સાથે સંઘર્ષમાં આવેલ બાળકો માટે<br>જુવેનાઇલ જસ્ટીસ બોર્ડની રચના<br>કરવામાં આવેલ છે. | સંબંધિત સંસ્થા તેમજ<br>નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષા<br>સુરક્ષાની કચેરી, બ્લોક નં-<br>૧૬ જુના સચિવાલય,<br>ગાંધીનગર વેબસાઇટ<br><a href="https://sje.gujarat.gov.in">https://sje.gujarat.gov.in</a> | વિના મૂલ્યે                                                           |
| ૨    | પ્રોબેશન ઓફ                                                            | ૧. સમય અને સંજોગોનો ભોગ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | સંબંધિત જિલ્લા સમાજ                                                                                                                                                                         | વિના મૂલ્યે                                                           |

|   |                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                  |             |
|---|-------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
|   | ઓફિસર્સ એક્ટ<br>૧૯૫૮          | <p>બનીને પ્રથમ વખત ગુનામાં આવતા યુવાન ગુનેગારોને આ કાયદા હેઠળ લાભ આપવામાં આવે છે.</p> <p>૨. આવા યુવાન ગુનેગારોને સજા ન કરતા ઠપકો, જામીન કે ખાતા હસ્તકના પ્રોબેશન ઓફિસરની દેખરેખ હેઠળ મુકવામાં આવે છે.</p> <p>૩. નામ.કોર્ટ દ્વારા આ અંગેના પ્રોબેશન ઓફિસરનાં અહેવાલ માંગવામાં આવે છે.</p> <p>૪. જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરી ખાતે પ્રોબેશન ઓફિસર, ચિફ ઓફિસર આ કાયદા અન્વયે કામગીરી કરે છે.</p> | <p>સુરક્ષા અધિકારીની કચેરી તેમજ નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષા ની કચેરી, બ્લોક નં.૧૬, ડો. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર.</p> <p><a href="https://sje.gujarat.gov.in">https://sje.gujarat.gov.in</a></p>                    |             |
| ૩ | ભિક્ષા પ્રતિબંધક<br>ધારો-૧૯૫૯ | <p>૧.અમદાવાદ,સુરત,વડોદરા,રાજકોટ અને ગાંધીનગર મહાનગરપાલિકાઓમાં આ કાયદો અમલમાં છે.</p> <p>૨. રખડતા, ભટકતા નિઃસહાય પુરૂષો અને મહિલાઓ જે ભીખ માંગી જીવન જિવતા હોય તેમની કાયદા હેઠળ અટક કરવામાં આવે છે.</p> <p>૩. કોર્ટના હુકમ અન્વયે આશ્રય રક્ષણ અને તાલીમ આપી પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે.</p>                                                                                                           | <p>સંબંધિત જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરી તેમજ નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષાની કચેરી, બ્લોક નં.૧૬, ડો. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર.</p> <p><a href="https://sje.gujarat.gov.in">https://sje.gujarat.gov.in</a></p> | વિના મૂલ્યે |

|   |                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                          |
|---|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ૪ | બાળ લગ્ન<br>પ્રતિબંધક ધારો-<br>૨૦૦૬         | ૧. બાળ લગ્ન અટકાવવાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે.<br>૨. બાળ લગ્ન અટકાવવાની સત્તા બાળ લગ્ન પ્રતિબંધક અધિકારી અને પોલીસને સોંપવામાં આવેલી છે.<br>૩. અરજી કોઈપણ વ્યક્તિ કરી શકે છે.<br>૪. બાળ લગ્ન કરનાર અને કરાવવાનારને દંડ અને સજા બંને થઈ શકે છે.<br>૫. રાજ્યમાં આ માટે દરેક જિલ્લામાં બાળ લગ્ન પ્રતિબંધક અધિકારી ફરજ બજાવે છે. | સંબંધિત જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરી તેમજ નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષા ની કચેરી, બ્લોક નં.૧૬, ડો. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર.<br><a href="https://sje.gujarat.gov.in">https://sje.gujarat.gov.in</a> | વિના મૂલ્યે                                                                                                                                              |
| ૫ | ધી રાઇટ ઓફ પર્સન્સ વીથ ડીસેબીલીટી એક્ટ ૨૦૧૬ | ધી રાઇટ ઓફ પર્સન્સ વીથ ડીસેબીલીટી એક્ટ ૨૦૧૬                                                                                                                                                                                                                                                                          | રાજ્યમાં સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓને દિવ્યાંગ કલ્યાણક્ષેત્રે કાર્ય કરવા માટે ધી રાઇટ ઓફ પર્સન્સ વીથ ડીસેબીલીટી એક્ટ ૨૦૧૬ અન્વયે કલમ ૫૧ (૨) હેઠળ નોંધણી પ્રમાણપત્ર ( રજિસ્ટ્રેશન) આપવામાં આવે છે.               | સંબંધિત જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીશ્રીની કચેરી તેમજ નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષાની કચેરી, બ્લોક નં. ૧૬, ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર ડો. જીવરાજ મહેતા ભવન સચિવાલય ગાંધીનગર |
| ૬ | નેશનલ ટ્રસ્ટ એક્ટ ૧૯૮૮                      | મંદબુદ્ધિ સેરેબ્રલ પાલ્સી ઓટીઝમ અને બહુવિધ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે રાષ્ટ્રીય ટ્રસ્ટની રચના કરવામાં આવેલ છે. આ ટ્રસ્ટ                                                                                                                                                                                         | સંબંધિત જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરી તેમજ નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષાની કચેરી, બ્લોક નં.                                                                                                            | વિના મૂલ્યે                                                                                                                                              |

|   |                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                         |             |
|---|------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
|   |                                          | મંદબુધ્ધિ, ઓટીઝમ સેરેબ્રલ પાલ્સી અને બહુવિધ દિવ્યાંગતા ધરાવતા વ્યક્તિઓની કાળજી અને ટ્રસ્ટને વારસામાં મળેલ મિલકતોનું સંચાલન પણ કરશે. આ માટે જિલ્લા કક્ષાએ કલેક્ટરશ્રીના અધ્યક્ષપદે જિલ્લા લોકલ લેવલ કમિટિની રચના કરવામાં આવેલ છે.                                                                                                   | ૧૬, ગ્રાઉન્ટ ફ્લોર, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, સચિવાલય, ગાંધીનગર                                                                                             |             |
| ૭ | Rehabilitation Council of India Act 1992 | ભારત સરકારે ૧૯૮૬ના મંડળીઓ નોંધણી અધિનિયમ હેઠળ ૧૯૮૬માં પુનઃસ્થાપન પરીષદની નોંધાયેલ મંડળ તરીકે સ્થાપના કરી છે. ૩૧મી જુલાઈ, ૧૯૯૩થી ભારતીય પુનઃસ્થાપન પરીષદ થી Rehabilitation Council of India Act 1992 હેઠળ તેનું સ્વાયત્ત સંસ્થા તરીકે રૂપાંતર કરવામાં આવ્યું હતું. આ સમાજીક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલયના વહીવટી નિયંત્રણ હેઠળ છે. | સંબંધિત જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરી તેમજ નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષાની કચેરી, બ્લોક નં. ૧૬, ગ્રાઉન્ટ ફ્લોર ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, સચિવાલય, ગાંધીનગર  | વિના મૂલ્યે |
| ૮ | ગ્રાન્ટ ઇન એઇડ કોડ ૧૯૯૨                  | સમાજના ઉપેક્ષિત વર્ગો જેવા કે, દિવ્યાંગો, અનાથ નિરાધાર અને મુશ્કેલીમાં મુકાયેલ બાળકો, અશક્ત વૃદ્ધો, ભિક્ષુકો વિગેરેના આશ્રય, ભોજન, શૈક્ષણિક અને ધંધાકીય તાલીમ આપતી સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓને તેઓની પ્રવૃત્તિઓને મદદરૂપ થવા માટે સરકાર દ્વારા ગ્રાન્ટ-ઇન એઇડ કોડના નિયમોને આધારે અનુદાન આપવામાં આવે છે.                                   | સંબંધિત જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરી તેમજ નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષાની કચેરી, બ્લોક નં. ૧૬, ગ્રાઉન્ટ ફ્લોર, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, સચિવાલય, ગાંધીનગર | વિના મૂલ્યે |

|    |                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                         |             |
|----|----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| ૯  | પાલક માતા-પિતા યોજના                                     | ગુજરાત રાજ્યમાં ૧૮ વર્ષના અનાથ બાળકો જેના માતા-પિતા અવસાન પામેલ હોય તથા પિતાનું અવસાન થયેલ હોય અને માતાએ પુનઃ લગ્ન કરેલ હોય અથવા માતાનું અવસાન થયેલ હોય અને પિતાએ પુનઃલગ્ન કર્યા હોય અને બાળક તેઓ સાથે ન રહેતું હોય તેવા બાળકોને પારિવારિક કૌટુંબિક સામાજિક વાતવરણમાં ઉછેર થાય તે હેતુથી પાલક માતા-પિતાને માસિક સહાય રૂ.૩૦૦૦/- આપવામાં આવે છે.                                                                                          | સંબંધિત જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીશ્રીની કચેરી તેમજ નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષા સુરક્ષાની કચેરી, બ્લોક નં-૧૬ જુના સચિવાલય, ગાંધીનગર વેબસાઇટ <a href="https://sje.gujarat.gov.in">https://sje.gujarat.gov.in</a>            | વિના મૂલ્યે |
| ૧૦ | ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓ (અધિકારોનું રક્ષણ) અધિનિયમ - ૨૦૧૯ | ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓ અધિકારોના સંરક્ષણની અને તેમના કલ્યાણની તેની સાથે સંકળાયેલ અને આનુષંગિક બાબતો અંગે જોગવાઈ કરતો અધિનિયમ છે. જેમાં ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિને પોતાની જાતિની ઓળખ પોતાની રીતે પ્રસ્થાપિત કરવાનો અધિકાર રહેશે. ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓને શિક્ષણ, સામાજિક સલામતી, અને આરોગ્ય સુવિધાઓ કોઈ પણ જાતના ભેદભાવ વિના, સમાન ધોરણે પુરા પાડવા જણાવેલ છે. તેમજ ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓ માટેની રાષ્ટ્રીય પરીષદની રચના કરવાની જોગવાઈ છે. | સંબંધિત જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરી તેમજ નિયામકશ્રી સમાજ સુરક્ષાની કચેરી, બ્લોક નં. ૧૬ ગ્રાઉન્ટ ફ્લોર ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન સચિવાલય ગાંધીનગર <a href="https://sje.gujarat.gov.in">https://sje.gujarat.gov.in</a> | વિના મૂલ્યે |

|    |                                                                               |                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                               |  |
|----|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| ૧૧ | ધી મેઇન્ટેન્સ<br>એન્ડવેલફેર ઓફ<br>પેરેન્ટસ એન્ડ<br>સિનિયર સિટીજન<br>એક્ટ ૨૦૦૭ | વરિષ્ઠ નાગરીકોના ભરણ પોષણ<br>અને નિભાવ અંગેનું રક્ષણ આપે<br>છે.<br>વરિષ્ઠ નાગરીકોના કલ્યાણ<br>માટેની વ્યાપક પ્રસિધ્ધિઓ | પ્રાંત કચેરી અને કલેક્ટર<br>કચેરી ખાતે તેમજ<br>નિયામક સમાજ સુરક્ષા<br>પ્રભાગની કચેરી બ્લોક નં-<br>૧૬ ડો. જીવરાજ મહેતા<br>ભવન, ગાંધીનગર<br><a href="https://sje.gujarat.gov.in">https://sje.gujarat.gov.in</a> |  |
|----|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|